

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મેસર્સ ટાટા એન્જિનિયરિંગ અને લોકોમોટિવ કંપની લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

એન. કે. સિંઘ

નવેમ્બર ૮, ૨૦૦૬

[જસ્ટિસ શ્રી અરિજીત પાસાયત અને જસ્ટિસ શ્રી એસ. એચ. કપાડિયા]

શ્રમ કાયદાઓ:

ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭:

કામદાર-ગેરવર્તણૂકનો આક્ષેપ અને ઘરેલુ તપાસ સામે હુમલો-સેવા-વિવાદ-મજૂર અદાલત દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું કે કામદાર સામે લગાવવામાં આવેલા ગેરવર્તણૂકના આરોપો સ્થાપિત થયા હોવા છતાં તેને સેવામાંથી બરતરફ કરવાનો આદેશ અપ્રમાણસર સાબિત થયો હતો-તેણે કામદારને પાછળના

વેતનની અડધી ચુકવણી સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો— એવોર્ડમાં ફેરફાર કરવાનો પડકાર, હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે એવોર્ડની તારીખથી પાછળના વેતનની અડધી ચુકવણીનો નિર્દેશ આપ્યો હતો—હાઈકોર્ટ દ્વારા લેટર પેટન્ટ અપીલને નકારી કાઢવામાં આવી હતી.આરોપ મુજબની ગેરવર્તણૂક ખૂબ જ ગંભીર પ્રકૃતિની હતી—મજૂર અદાલતે તપાસને ન્યાયી અને યોગ્ય ગણાવી— નીચેની બંને અદાલતોને કોઈ પણ નાના પ્રકારની ગેરવર્તણૂક મળી નથી—શ્રમ અદાલત દ્વારા ખલેલ પહોંચાડતા ગેરવર્તણૂકના આરોપ ને સ્થાપિત કરતી હકીકતો પર શોધ કરવી—સંજોગોમાં, મજૂર અદાલત દ્વારા ગુનેગારની પુનઃસ્થાપનાના નિર્દેશમાં દર્શાવવામાં આવેલી નરમાઈ હકીકતમાં શિસ્તભંગને પ્રોત્સાહન આપશે અને કારણ દ્વારા પણ સમર્થિત નહીં હોય, તેથી, અયોગ્ય— શિસ્તની કાર્યવાહીમાં પસાર કરાયેલ સેવામાંથી બરતરફીનો આદેશ પુનઃસ્થાપિત થાય છે—ઈંડ સંહિતા, ૧૮૬૦; કલમ ૩૦૭ સાથે વાંચો ૩૪ અને કલમ ૩૧૧.

પ્રતિવાદી—કામદાર, સહાયક સ્ટોર કીપર તરીકે કામ કરતો હતો, અપીલકર્તા— કંપનીના ક્વાર્ટરના અનધિકૃત વ્યવસાયમાં હતો.અપીલકર્તા—કંપની દ્વારા દાખલ કરાયેલ ખાલી કરાવવા માટેના દાવાને તેની તરફેણમાં ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો.જ્યારે ટાઉન વોર્ડન દિવાની કોર્ટના નઝીર સાથે હુકમનામું અમલમાં મૂકવા ગયા, ત્યારે પ્રતિવાદી દ્વારા તેમના પર કથિત રીતે હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.પ્રતિવાદી સામે ભારતીય ઈંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચી

શકાય તેવા કલમ ૩૧૧ અને ૩૦૭ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ કરવાનો આરોપ લગાવીને પોલીસમાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલ પણ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.સ્થાનિક તપાસમાં પ્રતિવાદીને ગેરવર્તણૂક માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.પ્રતિવાદી દ્વારા વિવાદ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૧૦ (૧) (સી) હેઠળ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો.દરમિયાન, પ્રતિવાદીને પુરાવાના અભાવે ફોજદારી કેસમાં નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.શ્રમ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે સ્થાનિક તપાસ ન્યાયી, યોગ્ય અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અનુસાર હતી.લેબર કોર્ટ દ્વારા એવો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો કે પ્રતિવાદી સામે લગાવવામાં આવેલા ગેરવર્તણૂકનો આરોપ સ્થાપિત થયો હોવા છતાં, બરતરફીનો આદેશ આરોપ સાબિત કરવા માટે અપ્રમાણસર હતો.આથી, તેણે કામદારને પાછળના વેતનની અડધી ચુકવણી સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.અપીલકર્તા-કંપનીએ હાઈકોર્ટમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી.એકલ ન્યાયાધીશે આંશિક રીતે અરજીને મંજૂરી આપી હતી જેમાં નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે પાછળના વેતનનો અડધો ભાગ પુરસ્કારની તારીખથી ચૂકવવાનો હતો.કંપની દ્વારા દાખલ કરાયેલી લેટર્સ સી પેટન્ટ અપીલને હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આથી હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

અપીલકર્તાએ દલીલ કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલત બરતરફીના આદેશને રદ કરીને અને કામદારોની પુનઃસ્થાપના અને ૫૦ ટકા પાછળના વેતનની ચુકવણીનો નિર્દેશ આપીને ગંભીર ભૂલ કરી છે પ્રતિવાદી ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત હતો શ્રમ અદાલતને જાણવા મળ્યું છે કે સ્થાનિક તપાસ ન્યાયી, યોગ્ય અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અનુસાર બરતરફીના આદેશમાં દખલ ન કરવી જોઈએ; અને ઉચ્ચ અદાલત સ્પષ્ટપણે નોંધ લેવાનું ચૂકી ગઈ કે આરોપો ગંભીર પ્રકારના હતા.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે કહ્યું:

૧.૧.શ્રમ અદાલતે તપાસને નિષ્પક્ષ અને યોગ્ય ગણાવી છે.વ્યવસ્થાપન દ્વારા પ્રકાશિત અને તપાસમાં સ્થાપિત વર્તન ચોક્કસપણે ખૂબ જ ગંભીર પ્રકૃતિનું હતું.શ્રમ અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલતે એવું પૂરવાર કરેલ નથી કે ગેરવર્તણૂક કોઈ નાની પ્રકારની હતી.તેનાથી વિપરીત, જે કૃત્યોની ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી તે તથ્યો પરના તારણોને ખતેલ પહોંચાડવામાં આવી નથી.આમ હોય તો, શ્રમ અદાલત દ્વારા બતાવવામાં આવેલી નરમાઈ સ્પષ્ટ રીતે અયોગ્ય છે અને હકીકતમાં તે અનુશાસનહીનતાને પ્રોત્સાહન આપશે.સજા અપ્રમાણસર હોવાનું શા માટે અનુભવાયું તે અંગે કોઈ કારણ દર્શાવ્યા વિના, શ્રમ અદાલતે જે રીતે આદેશ આપ્યો તે રીતે પસાર થવો જોઈએ નહીં.

[૭૫૯-ડી-ઈ]

૧.૨.અદાલત દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલા અન્ય કામદારનો કેસ સમાન ધોરણે ન હતો કારણ કે તે કેસમાં પદધારી ઉશ્કેરણીજનક વ્યક્તિઓમાંની એક હતી જ્યારે હાલના કેસમાં પ્રતિવાદી તે વ્યક્તિ હતી જેણે આ કૃત્યો કર્યા હતા.તેથી, ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા સમર્થન અપાયેલ શ્રમ અદાલતના આદેશોને કાયમ રાખવામાં આવતા નથી અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.શિસ્તની કાર્યવાહીમાં સેવામાંથી બરતરફીનો આદેશ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે.

[૭૫૯-ઈ-એફ]

દિવાની અપીલ જ્યુરિસડીક્શન:૨૦૦૬નો દિવાની અપીલ નંબર ૬૮૫.

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૩૨/૨૦૦૪ માં રાંચી ખાતે ઝારખંડ હાઈકોર્ટના ૨૨/૦૯/૨૦૦૪ ના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે સંજીવ સેન, નંદિની ગોરે, પ્રગા સિંહ, જયંત મોહન અને માણિક કરંજાવાલા.

પ્રતિવાદી માટે એ. એન. દેવ, એ. જનની અને ટી. વી. જ્યોર્જ.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ શ્રી અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તાએ ઝારખંડ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને ફગાવી દેતા આપેલા ચુકાદાની કાયદેસરતા પર સવાલ ઉઠાવ્યો છે.

અપીલકર્તા દ્વારા ટૂંકમાં રજૂ કરવામાં આવેલી પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:
પ્રતિવાદી જે સહાયક સ્ટોર કીપર તરીકે કામ કરતો હતો, તે અપીલકર્તા-કંપનીના ક્વાર્ટરના અનધિકૃત કબજામાં હતો. અપીલકર્તા દ્વારા રજા માટેનો દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો જે તેની તરફેણમાં ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે ટાઉન વોર્ડન (શ્રી એ. કે. બેનર્જી) દિવાની કોર્ટના નઝીર સાથે

હુકમનામું અમલમાં મૂકવા ગયા ત્યારે તેમના પર મુકકાઓ અને ઇંટોથી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.શ્રી એ. કે. બેનર્જીને ગંભીર ઈજાઓ થઈ હતી.સ્થાનિક તપાસમાં પ્રતિવાદીને ગેરવર્તણૂક માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.૧૭.૧૦.૧૯૮૪ પર કથિત ઘટનાના સંદર્ભમાં, પ્રથમ માહિતી અહેવાલ ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (ટૂંકમાં 'આઈ. પી. સી.') ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૧૧ અને ૩૦૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ કરવાના આરોપમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.આરોપ હતો કે પ્રતિવાદી તેમજ અન્ય લોકોએ તેની ઉશ્કેરણીમાં શ્રી એ. કે. બેનર્જી પર હુમલો કર્યો હતો અને તેમને ગંભીર પરિણામોની ધમકી પણ આપવામાં આવી હતી.૨૩/૧૦/૧૯૮૪ પર આરોપપત્ર-ક્રમ-તપાસની નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને પ્રતિવાદીને અપીલકર્તાના કાર્ય સ્થાયી આદેશો હેઠળ, ખાસ કરીને સ્થાયી આદેશ ૨૪, પેટા કલમો (xvi) અને (XXXii) હેઠળ આપવામાં આવી હતી, જેમાં તેને પોતાનો ખુલાસો આપવા અને તપાસમાં હાજર થવા માટે કારણ બતાવવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું.કલમ ૨૪ ની પેટા-કલમો નીચે મુજબ વાંચે છે:

""ગેરવર્તણૂક' ના સામાન્ય અર્થમાં પૂર્વગ્રહ વિના. (xvi) દારૂના નશામાં લડતા અથવા તોફાની અથવા અવ્યવસ્થિત અથવા અશ્લીલ વર્તન અથવા શિસ્ત

અથવા કાર્યક્ષમતાના વિધ્વંસક કૃત્યો (XXXII) કોઈપણ કર્મચારીઓને ધમકી આપવી અથવા ડરાવવી.

પ્રતિવાદીએ ૨૭/૧૦/૧૯૮૪ પર પોતાનો ખુલાસો રજૂ કર્યો.સમજૂતીને અસંતોષકારક ગણાવ્યા પછી, સ્થાનિક તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને સ્થાનિક તપાસના અંતે, તપાસ અધિકારીએ પ્રતિવાદીને ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ઠેરવતા અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો.અહેવાલ અને તપાસની કાર્યવાહીના અવલોકન પછી, અપીલકર્તા-કંપનીના જનરલ મેનેજરે પ્રતિવાદીને ૨૫/૧૦/૧૯૮૪ એટલે કે સ્થાયી આદેશોના સંદર્ભમાં આરોપપત્ર બહાર પાડવાની તારીખથી કંપનીની સેવામાંથી બરતરફ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો.

પ્રતિવાદી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ વિવાદ અને સંદર્ભ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') ની કલમ ૧૦ (૧) (સી) હેઠળ કરવામાં આવ્યો હતો.સંદર્ભની શરતો નીચે મુજબ હતી:

"શું શ્રીની સેવાઓની સમાપ્તિ.એન. કે. સિંઘ ટિકિટ નંબર ૯૯૫૬/૦૮૮૪૩/૧ લોકોમોટિવ કંપની લિમિટેડ, જેમશેદપુરના ટાટા એન્જિનિયરિંગના કામદાર વાજબી છે?જો નહીં, તો શું તે પુનઃસ્થાપન અને કોઈપણ રાહત માટે હકદાર છે?

કે સંદર્ભ કેસમાં નોટિસ પર, અરજદાર અને પ્રતિવાદી કર્મચારીએ તેમના સંબંધિત દાવાઓ રજૂ કર્યા.આ દરમિયાન, પ્રારંભિક મુદ્દા તરીકે સ્થાનિક તપાસની માન્યતા નક્કી કરવા માટે અરજદાર દ્વારા અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તા અને પ્રતિવાદીએ પોતપોતાના દાવા રજૂ કર્યા હતા.સ્થાનિક તપાસની માન્યતા અંગેના પ્રાથમિક મુદ્દાને નક્કી કરવા માટે અપીલકર્તા દ્વારા અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.૦૬/૩/૧૯૮૭ પર પ્રતિવાદીને પુરાવાના અભાવે ફોજદારી કેસમાં નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૭/૬/૧૯૮૫ ના આદેશ દ્વારા શ્રમ અદાલતે હાથ ધરવામાં આવેલી સ્થાનિક તપાસની માન્યતા નક્કી કરી હતી અને એવું માન્યું હતું કે તે વાજબી, યોગ્ય અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અનુસાર છે.લેબર કોર્ટ દ્વારા ૦૫/૧/૧૯૮૬ એવોર્ડના આદેશ દ્વારા બરતરફીના આદેશને રદ કરીને અને પ્રતિવાદીને સંપૂર્ણ વેતન સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.તેમ છતાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી સામે લગાવવામાં આવેલા ગેરવર્તણૂકનો આરોપ સ્થાપિત થયો હતો, બરતરફીનો આદેશ આરોપ સાબિત કરવા માટે અપ્રમાણસર હતો.તેથી, પાછળના વેતનની અડધી ચુકવણી સાથે પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.અરજદારે હાઈકોર્ટમાં અરજી કરી

હતી. વિધવાન સિંગલ જજે અશતઃ રીતે રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપી હતી જેમાં નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે પાછળના વેતનનો અડધો ભાગ એવોર્ડની તારીખથી ચૂકવવાનો હતો.ઉપર નોંધ્યા મુજબ, લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ રદ કરવામાં આવી હતી.એવું નોંધવામાં આવ્યું હતું કે એક આર. પી. સિંઘ જે સમાન સ્તરે ઊભા હતા તેમને અડધા પગાર સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

અપીલના સમર્થનમાં અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલત બરતરફીના આદેશને રદ કરીને અને પુનઃસ્થાપન અને ૫૦ ટકા પાછા વેતનની ચુકવણીનો નિર્દેશ આપીને ગંભીર ભૂલમાં પડી ગઈ છે.

આર. પી. સિંઘનો કેસ હકીકતો પર અલગ પડે છે.રેકૉર્ડ પરના તથ્યો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદી ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત હતો.શ્રમ અદાલતને જાણવા મળ્યું કે સ્થાનિક તપાસ ન્યાયી, યોગ્ય અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અનુસાર હતી, તેણે બરતરફીના આદેશમાં દખલ ન કરવી જોઈએ.ઉચ્ચ અદાલતે સ્પષ્ટપણે નોંધ્યું હતું કે આરોપો ગંભીર પ્રકાર ના હતા.

બીજી તરફ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલતે વ્યવહાર અને વાજબી દ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો છે અને બરતરફીનો આદેશ કથિત ગેરવર્તણૂક સાથે સ્પષ્ટ રીતે અસંગત હતો.

અમને જાણવા મળ્યું છે કે શ્રમ અદાલતે તપાસને નિષ્પક્ષ અને યોગ્ય ગણાવી છે.વ્યવસ્થાપન દ્વારા પ્રકાશિત અને તપાસમાં સ્થાપિત વર્તન ચોક્કસપણે ખૂબ જ ગંભીર પ્રકૃતિનું હતું.શ્રમ અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલતે એવું કરેલ નથી કે ગેરવર્તણૂક કોઈ નાની પ્રકારની હતી.તેનાથી વિપરીત, જે કૃત્યોની ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી તે તથ્યોના તારણોને ખલેલ પહોંચાડવામાં આવી નથી.આમ હોય તો, શ્રમ અદાલત દ્વારા બતાવવામાં આવેલી નરમાઈ સ્પષ્ટ રીતે અયોગ્ય છે અને હકીકતમાં તે અનુશાસનહીનતાને પ્રોત્સાહન આપશે.સજા અપ્રમાણસર હોવાનું શા માટે અનુભવાયું તે અંગે કોઈ કારણ દર્શાવ્યા વિના, શ્રમ અદાલતે જે રીતે આદેશ આપ્યો તે રીતે કરવો જોઈએ નહીં.આર. પી. સિંઘનો કેસ સમાન સ્તરે ન હતો.તે ઉશ્કેરણી કરનારા લોકોમાંનો એક હતો જ્યારે પ્રતિવાદી તે વ્યક્તિ હતો જેણે આ કૃત્યો કર્યા હતા.તેથી, ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા સમર્થન અપાયેલા શ્રમ અદાલતના આદેશોને ટકાવી શકાતા નથી અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.શિસ્તની કાર્યવાહીમાં સેવામાંથી બરતરફીનો આદેશ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે.

ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના અપીલની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

એસ. કે. એસ.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*